

A nagy svábhegyi kert feláldozása

Korszerű intézményt építenek a „paradicsom” árából a Mexikói úton

Komoly tiltakozás közepette eladja több mint egyhektáros svábhegyi kertjét a Mexikói úti Mozdásjavító Általános Iskola, hogy a telek árán új, korszerű iskolát építsenek. A történet értelmezhető egyfajta kiűzetésnek a paradicsomból, más szempontból viszont áldozat egy fontos célért, amihez a fővárosnak nem volt elég pénze.

A XII. kerületi Gyöngyvirág utcától a Lóránt útig lefutó kert valamikor a Streibig családé volt, Streibig Ferenc a „nyomorék gyermekek javára” létrehozott alapítványára hagyta 1931-ben. Nádas Pál, a mozdásjavító igazgatója szerint ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy az akkor Nyomorék Gyermekek Országos Otthonának nevezett intézményre, a mai Mozdásjavító jogelődjére hagyományozta egyfajta alapítványi formában. A telek végül 1964-ben került a Mozdásjavítóhoz, miután meghalt az utolsó hozzátartozó is, akinek még haszonélvezeti joga volt. Akkor az állam „elkobozta”, s attól kezdve a mozgáskorlátozottakat foglalkoztató iskola és a Maglódi úti kertészeti szakmunkásképző (ma már szakközépiskola) közösen működtette kertészeti telephelyként és kollégiumként. A kertészeti iskolából ötven tanuló teljesítette itt gyakorlata egy részét, köztük a Mozdásjavító tizenegy tanulója, akik idefenn laktak.

Nádas Pál, akitől a kert eladásának gondolata származik, egyébként az egyik szomszéd villában nőtt fel, nem mondható, hogy a szívéhez nem áll közel a környék. Gyerekkorában gyakran átjártak a hatalmas kertbe játszani, melyet akkor még Róza néni kertjeként ismertek, idézi az emlékeket. Róza néni volt akkor a „haszonélvező”.

A kert gyönyörű ma is, főleg a Lóránt úti vége, ahol öreg törökmogyorófák őrködnek. Bár a rajta álló régi épületek nem túl szépek. A kollégium például istálló volt azelőtt. Mégis szerettek itt lakni, itt dolgozni, akik idekerültek. Maga az igazgató is itt kezdte a pályáját. A környékbelieknek pedig azért volt fontos a kert, mert olcsón lehetett palántát, virágot kapni, s örültek, hogy egyben megmaradt legalább ez az ingatlan. A környéken ugyanis felaprózták a nagy telkeket. Ezen az 1,2 hektáros területen azonban eddig nem lett úrrá az ingatlanpiac. Ezt az igazgató is igyekezett megakadályozni korábban, amikor erre mások kísérletet tettek. Most mégis úgy döntött, az iskolának fel kell áldoznia a kertet, hogy megvalósulhassanak az 1993 óta el nem kezdett Mexikói úti beruházások.

Nádas Pál azt mondja, a dolgot nemcsak az eszével, de a szívével is elrendez-

te. Mutatja a makettet, amelyen látható, hogy hol épülne az új óvoda, a gyermekotthon, s az új középfokú iskola a Mexikói úti régi iskolaépület mögött. A fővárostól nemrég megkapták az Uzsoki kórház szomszédos épületét, amelyet szintén bekapcsolnak majd az iskolafejlesztésbe. A létesítendő középiskolával azok a mozgássérültek kapnának esélyt a szakmatanulásra, akik nem tudnak integrálódni a normál középfokú oktatásba. Ők ma nagyon kevés lehetőség között válogathatnak pályaválasztáskor.

Az iskolabővítést eddig azért nem tudták megvalósítani, mert nem volt rá pénz. A beruházás összköltsége 4,5 milliárd forint. Az egymilliárdra becsült „önrész” birtokában – ennyinek gondolják a kert értékét – a főváros hajlandó felvenni a projektre egymilliárd hitelt, s pályázik további 1,6 milliárd állami cél támogatásra, így már el lehet kezdeni legalább a beruházás első ütemét.

■ A Mozdásjavító Általános Iskolába jelenleg száznegyven gyerek jár, egy részük itt is lakik. Az iskola a bővítés után több mint háromszáz gyereknek adna otthont és tanulási lehetőséget. Mindez úgy valósulna meg, hogy bevonná a bővítésbe az Uzsoki úti kórház egyik átadott épületét. A Mozdásjavító Mexikói úti műemlék épületéhez hátul egy kétemeletes iskolaszárny kapcsolódik majd, amely a jelenlegi osztályok mellett befogadna egy 9. és 10., valamint egy 0. évfolyamot, négy gimnáziumi osztályt és ezenfelül két olyan évfolyamot, amelyben szakmát tanulhatnának. Pincéjébe kerülne az uszoda. Hátul az udvarban hosszú, összekötő szárny indulna a volt kórházépület felé, ennek emeletén alakítanák ki részben a diákotthont, 2-3 ágyas szobákkal. Folytatásában halmozottan sérült gyermekeknek ötszoportos óvoda és gyermekotthon is létesülne, utóbbi állami gondozottaknak. A volt kórházépület szintén diákotthonként hasznosulna. A fejlesztések révén megoldható lesz az épületek akadálymentes megközelíthetősége és átjárhatósága.

Schiffer János főpolgármester-helyettes szerint a kertből befolyó pénz egy olyan pluszfeladat megvalósításához kell, amelyet az igazgató szeretne megvalósítani, de a főváros nem tervezett, nincs is benne a céltámogatási kérelemben. Egyébként minden kérdésben az igazgatóhoz tanácsol, mondván, az ő ötlete volt a vitatott koncepció.

Mi volna ez a pluszberuházás? – kérdezzük Nádas Pált. Kiderül, nem pluszberuházásról van szó, hanem arról, hogy az építkezést az építési törvény szigorú előírásai miatt csak drágábban lehet megvalósítani, mint 1993-ban eltervezték, de emiatt sem a gyermekotthonról, sem az óvodáról, sem a középiskoláról nem akar lemondani. A főváros pedig nem vállal pluszköltségeket.

A nemes szándék érthető, de a kert eladásával nem ért mindenki egyet, például szeptemberben távozott az egyik igazgatóhelyettes, Deák Péter, ő a Maglódi úti intézményben folytatja. Ellenzik az eladást a szomszédok is. A Gyöngyvirág utcában lakó egykori önkormányzati képviselő, Berczik Árpádné egy régi tulajdoni lap másolatával igyekszik bizonyítani, hogy Streibig Ferenc 1931-ben a „nyomorék gyermekek javára” létrehozott alapítványára hagyta a telket, mint mondja, azzal a kívánsággal, hogy a terület a mozgáskorlátozott gyermekek nevelését szolgálja. Ha pedig a telket eladják, ez a végakarat bizonyára nem teljesül.

Nádas Pál szerint egyszerű hagyományozásról volt szó, s a hagyományozónak bizonyára nem lenne kifogása az ellen, hogy a kert ára szolgálja majd a sérült gyermekeket. Sokkal hasznosabban egyébként, mint maga a kert, melyben már nem volt értelme az oktatásnak az igazgató szerint, s előbb-utóbb ügyis be kellett volna zárni.

Az nem remélhető, hogy a kert egyben marad. A XII. kerület szabályozási terve szerint akár hat kisebb, 2000 négyzetméteres részre is osztható, ha az új tulajdonos telekosztást kér. A szabályozás mindössze a Lóránt úti bejárat felőli 2000 négyzetmétert javasolja kertnek megtartani értékes növényzete miatt, valamint további négy fát a telek más részein. A XII. kerület egyébként korábban jelezte, a kert kezelését ingyen átvenné, s a területet egyben tartaná. Ez azonban valószínűleg nem jó a fővárosnak, mert nem látna belőle pénzt.

CSORDÁS LAJOS

FOTÓ: DOMANICZKY TIVADAR

Hatfelé osztható, így szinte biztos, hogy nem marad egyben a több mint egyhektáros kert